

RTU studiju kurss "Literatūrzinātnes terminoloģija"**OL000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA1005
Nosaukums	Literatūrzinātnes terminoloģija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītājspēks	Anita Helviga - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studiju kursa priekšmets ir latviešu literatūrzinātnes terminoloģija, tās attīstības posmi, galvenie resursi, attīstības tendences.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Paplašināt zināšanas un nodrošināt izpratni par literatūrzinātnes terminoloģijas zinātniski teorētiskajiem un praktiskajiem lietojuma aspektiem, pilnveidojot kompetenci terminoloģiskajos un literatūrzinātnes teorētiskajos praktiskajos aspektos. Studiju kursa uzdevumi: Veidot latviešu terminoloģijas teorētiskā aspekta izpratni literatūrzinātnes nozares kontekstā. Radīt priekšstatu par literatūrzinātnes terminoloģijas attīstības posmiem un galvenajiem terminu resursiem katrā no tiem. Analizēt literatūrzinātnes terminu avotus (vārdnīcas, rokasgrāmatas, mācību līdzekļus u. c.). Izkopt prasmi izvērtēt literatūrteorētisko, literatūrkritisko, literatūrvēsturisko materiālu terminoloģiskā aspektā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Terminoloģijas loma zinātniskā un populārzinātniskā literatūrā. Terminu vārdnīcas kā būtisks uzzīņu avots. Dažādi derivatīvi strukturālie modeļi literatūrzinātnes terminoloģijā. Literatūrzinātnes terminu atveidojums un skaidrojums vispārlietojamās leksikas vārdnīcās.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Skujiņa, V. Latviešu terminoloģijas izstrādes principi. Rīga: LVI, 2002. Papildu/Additional: 1. Terminrades process pēdējo piecpadsmit gadu laikā: pagātnes mantojums un nākotnes perspektīvas. Latviešu valoda 15 neatkarības gados: Lingvistiskā situācija, attieksme, procesi, tendences. Valsts valodas komisija. Rīga: Zinātne, 2007, 401.–439. lpp. 2. Situācijas izpēte latviešu terminoloģijas izstrādes, saskaņošanas un apstiprināšanas jomā: problēmu identifikācija un to risinājumi. Rīga: Tulkošanas un terminoloģijas centrs, 2005. 3. Helviga, A. Latviešu literatūrzinātnes terminoloģija: vēsturiskais, lingvistiskais un terminogrāfiskais aspekts. Promocijas darbs. Liepāja: Liepājas Universitāte, 2015. 4. Skujiņa, V., Ķirīte, M. Terminu vārdnīcā kā terminzinātnes attīstības un valodas bagātināšanas avots, 2005 [skatīts 2010. g. 28. apr.]. Pieejams: http://termini.lza.lv 5. Baltiņš, M. Terminrades process un principi. Latviešu valoda. Andreja Veisberga red. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2013, 415.–433. lpp. 6. Baldunčiks, J. Terminoloģiskie mutanti mūsdienu latviešu valodā. Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi, 3. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2008, 26.–37. lpp. 7. Baltiņš, M. Latviešu terminoloģijas attīstība: mantojums, problēmas un perspektīvas. Letonikas pirmais kongress. Valodniecības raksti. Rīga: Latvijas Zinātņu akadēmija, 2006, 72.–79. lpp. 8. Baltiņš, M. Terminoloģijas procesa normatīvā bāze: esošais un vēlams. Latviešu valoda – patstāvīgā un mainīgā. Valsts valodas komisijas raksti, 3. sējums. Rīga: Zinātne, 2007, 32.–53. lpp. 9. Zuicena, I. Terminu atveides problēmas skaidrojošajās vārdnīcās. Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, 12(2). Liepāja: LiePA, 2008, 259.–266. lpp. 10. Cabré Castells, Maria Teresa. Theories of Terminology: Their description, Prescription and Explanation. Terminology, Vol. 9, Nr. 2, 2003, pp. 163–199. 11. Sager, Juan C. A Practical Course in Terminology Processing. Amsterdam, Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1990. 12. Helviga, A. Ieskats latviešu literatūrzinātnes terminogrāfijā. Aktuālas problēmas literatūras zinātnē: rakstu krājums, 18. Liepāja: LiePA, 2013, 110.–123. lpp. 13. Helviga, A. Vispārīgs pārskats par literatūrzinātnes terminiem skolas mācību līdzekļos. Aktuālas problēmas literatūras zinātnē: rakstu krājums, 19. Liepāja: LiePA, 2014, 24.–44. lpp. 14. Kursīte, J. Dzejas vārdnīca. Rīga: Zinātne, 2002. 15. Kursīte, J. Poētikas terminu vārdnīca. Raiņa dzejas poētika. Rīga: Zinātne, 1996, 203.–250. lpp. Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. Valeinis, V. Vecās latviešu poētikas (līdz 20. gadsimtam). Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis, 1996, 50. sēj., Nr. 4./5., 11.–16. lpp. 2. Valeinis, V. Ievads latviešu literatūrteorijas vēsturē. Rīga: Zvaigzne ABC, 1999. 3. Blumberga, A. Literatūrzinātnes terminu attīstība mūsdienās: maģistra darbs. Zinātniskā vadītāja Valentīna Skujiņa. Liepāja: LPA, 2001. 4. Baltiņš, M. Iespiesto terminoloģisko resursu veidi un to salīdzinošs raksturojums. Vārds un tā pētīšanas aspekti: rakstu krājums, 12(2). Liepāja: LiePA, 2008, 17.–28. lpp. 5. Baldunčiks, J. Terminoloģijas teorija un prakse Latvijā: pārdomas krustcelēs. Terminoloģija un speciālā leksika lietojumā un sistēmā. Akadēmiķa Jāņa Endzelīna 134. dzimšanas dienas atceres starptautiskās zinātniskās konferences materiāli. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 2009, 5.–6. lpp. 6. Lazovskis, I. Nacionālā terminoloģija un politika. Latvijas Zinātņu Akadēmijas Vēstis, 1997, 51. sēj., Nr. 1./2., 1

Nepieciešamās priekšzināšanas	Ievads literatūrzinātnē.
-------------------------------	--------------------------

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Latviešu terminoloģijas jautājumu pamatnostādnes. Jēdziena „termins” izpratne. Nozares terminu resursi. Terminrades standartizācijas procesuālā norise Latvijā. Pārskats par latviešu terminoloģijas vēsturiskajiem attīstības posmiem. Jaunākā terminoloģijas attīstības posma tendences.	4	8	4	16
Literatūrzinātnes terminoloģijas attīstības posmi un galvenie terminu resursi. Pirmais posms – no pirmsākumiem līdz 19. gadsimta vidum (J. Višmaņa „Nevācu Opics jeb īsa pamācība latviešu dzejas mākslā” (1697); G. F. Stendera „Par poēziju” (1789) u. c.). Otrais posms – no 19. gadsimta vidus līdz 20. gadsimta sākumam (K. Hūgenbergera, A. Kronvalda, M. Krogzemja, M. Kaudzītes E. Dinsberga, J. Kalniņa, A. Brača u. c. darbi). Trešais posms – no 20. gadsimta sākuma līdz 40. gadu vidum (K. Dziļlejas, R. Klaustiņa, K. Kārklīņa, K. Kurcāla, A. Bērkalnes, L. Bērziņa u. c. darbi). Ceturtais posms – no 20. gadsimta 40. gadu vidus līdz 90. gadiem (Literatūrzinātnes terminu 21. biļetens, Išā literatūrzinātnisko terminu vārdnīca, Mazā literatūrzinātnes terminu vārdnīca u. c. terminu resursi). Piektais posms – 20. gadsimta beigas un 21. gadsimta sākums (J. Kursītes vārdnīcas Poētikas terminu vārdnīca, Dzejas vārdnīca, mācību līdzekļi, rokasgrāmatas, elektroniskie u. c. terminu resursi).	16	24	4	16
Literatūrzinātnes terminu raksturojums cilmes un derivatīvajā aspektā. Pašcības vārdu un aizguvumu proporcionalitāte literatūrzinātnes terminoloģijā. Aizgūto vārddāļu izmantojums. Absolūtās sinonīmijas gadījumi. Literatūrzinātnes terminoloģijā izmantotie derivatīvie paņēmieni –morfoloģiskais, sintaktiski morfologiskais, sintaktiskais, sintaktiski leksiskais, semantiskais. Derivatīvi aktīvākās vārdšķiras – lietvārds, īpašības vārds, apstākļa vārds un darbības vārds terminoloģiskajā sistēmā. Derivatīvi strukturālie modeļi (atvasinājumi, salikteni, ģenitīveņi, defissavienojumi, deonīmi, separējumi).	8	10	4	18
Literatūrzinātnes terminu semantiski funkcionālā specifika. Literatūrzinātnes terminu atveidojums un marķējums skaidrojošajās vārdnīcās. Daudznozīmīgi vārdi termina funkcijā. Terminu homonīmija (lietojums plašākajā un šaurākajā nozīmē). Terminu lietojums vispārlietojamā leksikā, preses valodā, sarunvalodā. Termins pārnēstā nozīmē. Determinoloģizācijas iezīmes. Problēmgadījumi un kļūdas terminoloģiskās leksikas lietošanā.	4	10	4	18
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS Spēj orientēties literatūras teorijā un terminoloģijā.	Studiju kursa apguve tā noslēgumā tiek vērtēta 10 ballu skalā saskaņā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem Nr.141, Nr.512, Nr.240, vadoties pēc šādiem kritērijiem: iegūto zināšanu apjoms un kvalitāte, iegūtās prasmes un kompetence atbilstoši plānotajiem studiju rezultātiem. Pozitīvs vērtējums patstāvīgi veiktajos darbos. Aktīva līdzdalība, iesaistīšanās un viedokļa izteikšana praktiskajās nodarbībās. Sekmīgi nokārtota ieskaite (4–10 balles).
PRASMES Prot lietot un analizēt latviešu literatūrzinātnes terminoloģiju.	Pozitīvs vērtējums patstāvīgi veiktajos darbos. Aktīva līdzdalība, iesaistīšanās un viedokļa izteikšana praktiskajās nodarbībās. Sekmīgi nokārtota ieskaite (4–10 balles).
KOMPETENCE Pārzina valodniecisko kompetenci, profesionāli izvēloties un kritiski lietojot dažādus resursus.	Pozitīvs vērtējums patstāvīgi veiktajos darbos. Aktīva līdzdalība, iesaistīšanās un viedokļa izteikšana praktiskajās nodarbībās. Sekmīgi nokārtota ieskaite (4–10 balles).

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Pozitīvs vērtējums patstāvīgi veiktajos darbos	25
Aktīva līdzdalība, iesaistīšanās un viedokļa izteikšana praktiskajās nodarbībās	25
Sekmīgi nokārtota ieskaite	50
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0	*		